Izvješće Europske komisije – 2020.

Prema nedavno objavljenom Izvješću Komisije EU-a 2020. godine, na temelju podataka koje su Komisiji EU dostavljale države članice, u razdoblju 2015.-2018., **diljem EU izrečeno je ukupno 37 europskih naloga za zaštitu (EPO); od toga je samo 15 priznato i primijenjeno**. Veliku većinu EPO-a izdala je jedna država članica, a ostale još samo dvije države članice. **10 država članica nije izdalo niti priznalo ni jedan jedini EPO.**

Ukratko, Izvješće Komisije pokazuje da se 5 godina nakon uvodjenja Direktive, **EPO malo ili nimalo ne primjenjuje**.

Projekt Artemis: završno izvješće o istraživanju

.

- **O izdavanju EPO-a dostupni su podaci ograničeni**, jer ne postoje službeni registri koji bilježe broj EPO-a ni u jednoj od partnerskih zemalja
- Unatoč nedostatku podataka**, vrlo je mali broj EPO-a izdan ili priznat u partnerskim zemljama**, pri čemu su samo 2 EPO-a priznata u Hrvatskoj i 1 EPO u Italiji;
- **O EPO-u nije bilo obuke pravnih stručnjaka ili drugih stručnjaka koji bi mogli doći u kontakt sa žrtvama kojima je potrebna zaštita**; i
- **Nije provedena niti jedna nacionalna kampanja za podizanje svijesti o EPO-u usmjerena na širu javnost u bilo kojoj od partnerskih zemalja**.

Rezultati ankete Artemis ukratko

- Prema rezultatima ankete među građanima EU, od ukupno 2.881 ispitanika, 745 je izjavilo da je doživjelo neki oblik nasilja ili zlostavljanja (25,8%), što je jednako 1 od 4 u pet partnerskih zemalja. Od ukupnog broja ispitanika, samo je 171 (23%) zatražilo neki oblik naloga za zaštitu (PO) u kontekstu nasilja nad ženama, od čega je odobreno nešto više od polovice (90).
- I pravnici i predstavnici nevladinih organizacija smatraju da su nalozi za zaštitu uglavnom neučinkovite i neadekvatni u svim okvirima. Većina pravnika ima negativno viđenje naloga koji su dostupni žrtvama; manje od 25% u Hrvatskoj, Cipru i Italiji smatra da su nalozi za zaštitu djelotvorni.
- Velika većina ispitanika iz nevladinih organizacija u partnerskim zemljama također je izjavila da se nalozi za zaštitu primjenjuju odgovarajući način: samo 15% ispitanika iz nevladinih organizacija na Cipru odgovorilo je da su nalozi za zaštitu žrtava nasilja učinkovite, 20,8% u Grčkoj, 23% u Češkoj i Italiji, a u Hrvatskoj samo 4,6%.
- Među ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja općenito postoji nedostatak svijesti o njihovim pravima na zaštitu i pristup pravdi. Prema rezultatima istraživanja, žrtve navode taj nedostatak svijesti kao značajnu prepreku za pristup nalogu za zaštitu. Slično tome, većina ispitanika iz nevladinih organizacija u partnerskim državama (82,5%) složila se da nedostatak svijesti među žrtvama predstavlja zapreku za pristup nalogu za zaštitu.
- Kampanje za osposobljavanje i podizanje svijesti o EPO-u doista bi bile korisne za provedbu EPO-a. Tome u prilog govore i rezultati ankete, gdje je 95% pravnih stručnjaka i 80% profesionalaca nevladinih organizacija izjavilo da bi im koristilo podizanje svijesti i specijalizirani programi obuke o EPO-u.

Koji jaz je potrebno premostiti glede slabog korištenja EPO-a u partnerskim državama?

Konačno izvješće o istraživanju otkriva **nedostatke u nacionalnim zakonodavnim okvirima koji reguliraju izdavanje nacionalnih naloga za zaštitu,** a koji čine osnovu za izdavanje EPO-a. Žrtve svih oblika rodno uvjetovanog nasilja nemaju jednaku zaštitu, što dovodi do rupa u zaštiti. Na primjer, na Cipru, u Hrvatskoj i Grčkoj nalozi za zaštitu

uglavnom su dostupni u uskom okviru nasilja u obitelji, što nameće uvjete poput suživota, zajedničkog korištenja obiteljske kuće i skrbi za djecu.

Sljedeće važno otkriće izvješća je da **čimbenici koji ograničavaju učinkovitost nacionalnih naloga za zaštitu također predstavljaju prepreke za učinkovitost EPO-a**: neadekvatno prikupljanje podataka o nacionalnim nalozima za zaštitu objašnjava nedostatak prikupljanja podataka o EPO-ima; isto tako, nepostojanje mehanizama praćenja nacionalnih naloga za zaštitu objašnjava nedostatak nadzora nad EPO-ima. Izvještaj je također otkrio da je u svim zemljama projektnim partnerima **upotreba zaštitnih naloga u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja niska u odnosu na odgovarajuću rasprostranjenost rodno uvjetovanog nasilja: tome se pridodaje općeniti nedostatak svijesti žena žrtava rodno uvjetovanog nasilja o njihovim pravima na zaštitu i pristup pravdi.**

Što se može učiniti?

Za početak, potrebno je **poboljšati prikupljanje podataka kako na nacionalnoj tako i na razini EU-a**: države članice trebale bi uspostaviti centralizirani sustav prikupljanja podataka koji bilježi broj naloga za zaštitu i EPO-a izdanih i / ili zaprimljenih od drugih država članica; ovaj bi sustav također trebao obuhvaćati podatke o kršenju zaštitnih naloga i EPO-a, kao i izrečene kazne.

Treba razviti zajednički konceptualni okvir za cijelu EU kako bi se identificirale i definirale različite vrste rodno uvjetovanog nasilja koji mogu pružiti osnovu za izdavanje naloga za zaštitu i EPO, s jasnom rodnom perspektivom: ovo će premostiti jaz u nacionalnim pravnim okvirima koji ograničavaju upotrebu naloga za zaštitu i, s time, EPO-a.

Države članice trebale bi pripojiti EPO Direktivu, kao i Uredbu i Direktivu o pravima žrtava, u svoje nacionalne strategije i planove akcije za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja: treba temeljito razmotriti praktičnu primjenu ovih mjera u

nacionalnom kontekstu.

Dodatno, **države članice trebale bi provoditi nacionalne kampanje za podizanje svijesti o EPO-u u svrhu podizanja svijesti građana EU-a**: pravo na EPO trebalo bi biti uključeno u postojeći materijal za podizanje svijesti o rodno uvjetovanog nasilja-u i pravima žrtava koje izdaju policija i druge vlasti , i široko dostupna žrtvama

Slično tome, **države članice trebale bi provoditi organizirane tečajeve, obuke i informativne aktivnosti za pravne i nevladine stručnjake** koji pružaju savjete i pomoć ženama žrtvama nasilja i zlostavljanja.